

Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

Art. 1. Utrùm necesse fuerit Deum incarnari.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83614](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83614)

Obj. 1. Cum hareticis, varia Scripturæ loca. Dicitur Coloss. c. 2. *In ipso (Christo) inhabitat omnis plenitudo divinitatis corporaliter.* Et Matth. cap. 11. *Omnia mihi tradita sunt à Patre meo.* Et ejusdem cap. 28. vers. 18. *Data est mihi omnis potestas in cælo & in terra.* Et ibidem vers. 20. *Ego vobiscum sum usque ad consummationem sæculi.* Et ad Ephes. cap. 4. *Ascendit super omnes cælos, ut impleret omnia.* Resp. Ad primum locum, sensum esse, quod deitas habet in Christo non solum per gratiam, & mirabilem operum efficientiam, sed etiam per substantialem sui cum substantia corporea, seu carne humana, anima rationali animata, conjunctionem in Verbi persona, juxta illud Joannis cap. 1. *Verbum caro factum est.* Resp. ad 2. Christus in hoc loco dicit, se omnia à Patre per generationem æternam accepisse, atque ita se, qua Deus est, in nulla re Patri inferiorem esse. R. ad 3. Ibi Christus vel loquitur de se ipso secundum divinitatem, & tunc idem dicit, quod superiori loco; vel loquitur de se ipso secundum humanitatem, & tunc per potestatem omnem intelligit imperium, quod in omnes creaturas suam, & directionem, non per corporalem præsentiam. R. ad 5. Sensus Apostoli est, quod Christus secundum humanitatem suam, loca omnia, infima scilicet, media & suprema, non simul, sed successive impleverit sua præsentia, virtute, gloria, victoria, trium; in tertia conversando cum hominibus, post mortem ad inferos descendendo, & post resurrectionem suam ascendendo ad cælos, ubi secundum naturam assumptam quietus possidet summam illam regni dignitatem ac gloriam, quam supra creaturam omnem habet, proximus Deo: unde Apostolus de eo dicit: *Qui est ad dexteram Dei,* Rom. c. 8. & *Sedens ad dexteram majestatis in excelsis,* Heb. c. 1.

Obj. 2. Quando duæ res sunt inseparabiliter unitæ, tunc ubicumque una est, ibi alteram quoque esse necesse est. Sed humanitas Christi & persona Verbi sunt duo unita inseparabiliter, & persona Verbi est ubique. Ergo, &c. Resp. neg. maj. Universaliter sumptam. Nam ut duæ res sint inseparabiliter unitæ, necesse non est, ut ubicumque est una, ibi quoque sit & altera; sed sufficit, quod alicubi simul sint, & semper simul sint alicubi. Sic v. g. quando vivit homo, caput & anima sunt duo inseparabiliter unita, & tamen caput non est, ubicumque est anima: anima enim non solum est in capite, sed etiam in pede v. gratia in quo non est caput. Quia tamen simul sunt, & semper sunt alicubi, quando vivit homo, tandiu dicuntur, & sunt unita inseparabiliter. Verbum autem semper est alicubi cum humanitate sua, licet cum ea non sit ubicumque. Ergo, &c.

At inquit. Si humanitas Christi non est, ubicumque est Verbum, Verbum alicubi non est homo. R. neg. seq. Aliud enim est Verbum non esse alicubi, seu non esse ubique cum humanitate sua, & aliud, Verbum alicubi non esse hominem: nam hæc omnino diversa sunt, Verbum alicubi esse sine humanitate sua, & Verbum, alicubi existens, non esse hominem; nec unum ex alio inferri potest. Verbum alicubi est sine humanitate sua, quia Verbum est immensum secundum divinitatem; humanitas verò, Verbi, utpotè entitas finita & limitata, certo aliquo loco necessariò circumscribitur: at non idcirco dici potest Verbum ibi non esse hominem, ubi non est cum humanitate; sed solum potest dici, Verbum cum humanitate, qua homo est, non esse, ubicumque est.

At inquit. Hic homo Christus est ubique. Ergo & humanitas est ubique. Item, si humanitas Christi non est ubique; Verbum movetur localiter, quando movetur humanitas. Falsum consequens. Ergo, &c. Resp. ad 1. dist. Hic homo Christus est ubique secundum divinitatem, Conc. ant. Secundum humanitatem, Neg. ant. & consequentiam. Resp. ad 2. Verbum, quando movebatur humanitas, motum fuisse

Simonet Theol. Tom. II.

localiter, non secundum divinitatem, quæ est ubique, sed secundum humanitatem, quæ cum non sit ubique, successive transire potest de uno loco ad alium.

DISPUTATIO VI.

De necessitate & fine Incarnationis.

ARTICULUS PRIMUS.

Utrum necesse fuerit Deum incarnari.

Hic circa Incarnationem multa quærentur. 1. Quidem utrum necessaria fuerit necessitate physica, aut saltem morali extra omnem hypothesim. 2. Utrum saltem, supposito quod nulla necessitate necessaria fuerit extra omnem hypothesim, necessaria fuerit ex hypothesi creationis mundi, aut ex hypothesi peccati primi parentis, & naturæ lapsæ. 3. Denique, utrum saltem necessaria fuerit ex hypothesi condignæ satisfactionis, per hominem exhibendæ pro peccatis.

§. I.

Incarnatio non fuit absolute necessaria necessitate physica.

Prob. 1. Ex Apostolo Ephes. cap. 1. ubi de Deo dicit: *Operatur omnia secundum consilium voluntatis suæ.* Sed qui operatur secundum consilium voluntatis suæ, operatur absque omni antecedenti determinatione ad unum. Ergo Deus incarnationem operatus est absque antecedenti ad unum determinatione, adeoque incarnatio, saltem extra omnem hypothesim, necessaria non fuit necessitate physica. 2. Ratione: quia libertas ad extra est perfectio maxima, & quidem simpliciter simplex, qua proinde Deus carere non potest. Ergo repugnat Deum antecederet determinatum physicè ad aliquod opus ad extra. Ergo, &c.

Confirmatur. Quia Deus est supremus rerum omnium Dominus. Ergo potest pro arbitrio de rebus omnibus disponere, eas scilicet producendo, vel non producendo, sicut & productas conservando, vel destruendo. Ergo, &c. Præterea, Deus est ab intrinseco perfectissimè beatus, sibi que sufficientissimus. Ergo cum nulla re, quæ sit extra ipsum, indigeat, aut indigere possit, non est unde antecederet determinatus sit physicè ad producendum aliquod opus ad extra, quantamcumque excellentiam opus illud habere supponatur.

Obj. Deus habet infinitam inclinationem ad incarnationem. Ergo liber non est ad negationem illius: nam quod major est inclinatio ad aliquid, eò minor est libertas ad oppositum, adeoque ubi infinita est inclinatio ad aliquid, ibi nulla esse potest ad ejus oppositum libertas. Ergo, &c.

Resp. neg. ant. Nam inclinatio illa; quam Deus dicitur habere ad incarnationem, est simplex complacentia. At Deus finitè tantum sibi complacet in possibilitate incarnationis: nam actus ille necessariò commensuratur bonitati incarnationis, quæ infinita non est, sed simpliciter finita, quamvis in superiori ordine, ad quem nulla alia res creata pertingere potest.

At inquit. Actus ille, quo Deus sibi in bonitate incarnationis possibili complacuit, est infinitus. R. actum illum esse reverà infinitum, 1. entitativè, cum sit ipse Deus tali modo se habens ad objectum aliquod. 2. Etiam in ratione complacentiæ, si realiter sumitur, & ut est à parte rei; quia sic sumptus, attingit possibilia omnia propter eorum bonitatem: Deus enim in omnibus possibilibus propter eorum bonitatem

Kk 2 tatem

ratem uno & eodem realiter actu sibi complaceret. At aliud est Deum in aliquo objecto sibi complacere per actum infinitum, & aliud eum in objecto illo infinitè sibi complacere: nam v. gr. Deus per actum infinitum complaceret sibi in bonitate muscæ possibilis; dici tamen non potest in bonitate muscæ possibilis, infinitè sibi complacere. Deus itaque per actum infinitum complaceret sibi in singulis possibilibus, propter eorum bonitatem, & nihilominus in illis finitè tantum sibi complaceret; unde in aliis magis, & in aliis minus complaceret sibi, quia alia majorem, alia verò minorem bonitatem possibilem habent.

Deus igitur, propriè loquendo, non habet infinitam inclinationem ad incarnationem, cum in ejus bonitate sibi non complacere infinitè, sed finitè tantum, quamvis in ea complacere sibi plus, quam in quolibet alio possibili, vel etiam qualibet possibilem collectione; quia, ut jam dictum est, incarnatio bona est in superiore quodam ordine, ad quem nullius rerum aliarum creaturarum collectionis bonitas potest pertingere. Addo, etiam si daremus bonitatem incarnationis esse simpliciter infinitam, adeoque Deum in ea sibi infinitè complacuisse, nihil inde contra nos effectum iri, quia in hac hypothesi Deus sibi quidem complacuisse infinitè in incarnatione possibili, at non in ea sibi complacuisse, tanquam in objecto sibi necessario: unde in eo ex complacentia illa, quamlibet infinita, necessitas antecedens incarnationem efficiendi nec orta esset, nec oriri potuisset.

§. II.

Incarnatio non fuit absolute necessaria, etiam necessitate morali tantum.

Est contra modernum Authorem, asserentem, 1. in rebus quibusdam assignari posse optimum: tales sunt incarnatio, & ejus negatio; prædestinatio, & non prædestinatio; creatio mundi, & ejus non productio: in aliis verò dari non posse optimum, quia in illis in infinitum proceditur: talis est multitudo individuorum intra speciem aliquam, vel specierum intra aliquod genus. 2. Et ita Deum posse in rebus aliquibus facere id quod est optimum, in aliis verò non posse: Deus enim non potest producere tot individua intra speciem aliquam, quin possit plura: item Deus non potest tot & tales species producere intra aliquod genus, quin possit plures & perfectiores.

3. Deum semper velle facere id quod optimum est, iis in rebus, in quibus datur optimum, atque ad illud volendum & faciendum, à sua bonitate & propensione ita necessitari, ut moraliter non possit illud nolle facere, & omittere, quamvis physicam aliquam habeat potentiam ad oppositum. Sed

Contra est, quia 1. cum Apostolus de Deo ait: *Operatur omnia secundum consilium voluntatis sue*, omnem non solum physicam, sed etiam moralem necessitatem à Deo excludit circa productionem cujuslibet operis ad extra.

2. Sententia Adversarii derogat supremo ac perfectio Dei in res creatas omnes dominio: supremum enim illud, ac perfectum Dei dominium exigit, ut Deus possit non solum potentia physica, sed etiam morali, res creatas quaslibet producere, vel non producere, & productas conservare, vel non conservare, sed destruere; prædestinare homines, vel non prædestinare; naturam creatam hypostaticè assumere, vel non assumere, &c.

3. Deus ab intrinseco perfectissimè beatus est, sibi que sufficientissimus: adeoque nullam habere potest necessitatem producendi aliquid extra se; & quod ad producendum aliquid extra se, à nativa sua bonitate, ac propensione determinetur, ac necessitetur moraliter, gratis omnino asseritur.

4. Adversarii sententia reipsa inducit fatalem quamdam necessitatem, & tollit studium orationis: in iis enim, quæ à Deo sunt, sive in ordine naturæ, sive in ordine gratiæ, omnia, aut penè om-

nia, in circumstantiis, in quibus sunt, fieri melius est, quam non fieri: quare sive ores, sive non, necessariò necessitate morali fient, adeoque ceterò fient: nam in ordine ad certitudinem, moralis illa necessitas, quam inducit Adversarius, necessitati physicae æquivaleret.

Obj. 1. Qui amat aliquem efficaciter, & perfectè propter ejus bonitatem, vult bonum ejus, & illud magis, quod majus bonum est. Ergo Deus, qui se ipsum propter summam suam bonitatem efficacissimè, perfectissimè & infinitè amat, eo ipso vult majus suum bonum, non solum intrinsecum, sed etiam extrinsecum, atque adeò productionem creaturarum, quæ ad majus illud bonum extrinsecum conducere possunt. Ergo, &c. *Resp.* Is qui amat aliquem efficaciter & perfectè, propter ejus bonitatem, eo ipso vult ejus bonum, & illud magis, quod est majus ejus bonum, ipsi ad bene vel ad melius esse necessarium; minime verò eo ipso vult ejus bonum, aut majus ejus bonum, quod ei non ita necessarium est. Quare Deus, qui se ipsum propter summam suam bonitatem efficacissimè, perfectissimè, & infinitè amat, vult sibi necessariò, etiam necessitate physica, omnia bona intrinseca, utpotè sibi necessaria, non verò bona extrinseca, quibus, cum sibi sufficientissimus sit, nec ad bene, nec ad melius esse indiget.

Dices. Beati per amorem beatificum necessitantur saltem moraliter ad volendum Deo majus bonum ejus extrinsecum. Ergo pariter Deus, &c. *Resp.* neg. ant. Beati enim per amorem beatificum necessitantur tantum ad volendum Deo bonum extrinsecum, quod ei magis placet, sive illud bonum sit majus, sive non: necessitantur autem, quia amor perfectus, qualis est amor beatificus, voluntatem amantis ad perfectam cum voluntate amati conformitatem necessitat, morali saltem necessitate.

Dices iterum. Creatura, quæ posset facere plura, & meliora, in obsequium Dei, nec tamen faceret, eo ipso convinceretur, Deum minus diligere. Ergo similiter, si Deus posset facere meliora in gloriam suam, nec tamen ea faciat, eo ipso convincitur, minus diligere se ipsum, adeoque se ipsum non diligere perfectissimè & infinitè.

Resp. Creatura, quæ posset facere plura & meliora in obsequium Dei, nec tamen faceret, eo ipso, &c. si sciret, aut præsumeret, plura illa & meliora Deo magis placere; vel si illa omitteret propter majorem aliquam difficultatem, ad ea faciendam superandam. At Deus non faciendo in gloriam suam plura & meliora, quæ potest facere, non omittit illa propter majorem aliquam difficultatem, quæ superanda esset; cum nihil ei sit difficile; neque illa omitendo, omittit ea, quæ magis optat fieri.

Obj. 2. Voluntas divina omnino conformatur intellectui divino. Sed intellectus divinus dicitur melius esse, quod Deus ita se ipsum amet, ut nihil omittat ex iis, quæ in majorem ejus gloriam cedere possunt. Ergo, &c. *Resp.* neg. min. Nam 1. impossibile est, Deum nihil omittere, quod cedere possit in majorem ejus gloriam: potest enim procurare sibi gloriam majorem & majorem in infinitum, adeoque quantamcumque sibi procuret, semper poterit majorem sibi procurare. 2. Deus tam perfectè se ipsum diligit, procurando sibi minorem gloriam, quam procurando majorem: semper enim se ipsum diligit infinitè, & modo infinitè perfectò, sive majorem, sive minorem sibi procuret gloriam.

Dices. Intellectus divinus dicitur, melius esse Deum ea facere, quæ ad majorem ejus gloriam conducunt. *Resp.* neg. Nam divinus intellectus dicitur quidem, ea meliora esse, quæ conducunt ad majorem Dei gloriam: at non dicitur, melius esse, Deum ea facere. Ratio est, quia actus, quo Deus vult facere ea, quæ minus conducunt ad ejus gloriam, tam honestus & laudabilis est, quam actus, quo vult facere ea, quæ magis conducunt: actus enim ille, quo Deus vult ea facere, quæ minus conducunt ad ejus gloriam, infinitè honestus est, ac laudabilis, quia est volitio boni

boni creati, concepta propter gloriam divinam, volitam ex amore bonitatis increatae infinito, & infinitè perfectio.

Obj. 3. Deus reverà semper fecit id quod melius erat, & singulis creaturis dedit optima. Ergo, &c. *Resp.* Ad primam partem antecedentis, neg. Nam v. gr. melius erat creare alium mundum perfectiorem, & tamen Deus illum non creavit. *Resp.* Ad secundam partem. Deus singulis creaturis dedit optima secundum quid, quia dedit illis ea, quae naturali eorum exigentiæ magis erant proportionata: at non dedit illis optima simpliciter, quia potuit illis dare meliora, licet non magis connaturalia.

Præterea, cum Deus dicitur optima dedisse singulis creaturis, vel intelligitur, singulis dedisse ea, quae ipsis erant optima; & hoc est falsum: nam melius esset v. gr. reprobo cuilibet, perseverantiam finalem accipere, quam non accipere. Vel intelligitur, singulis dedisse ea, quae optima erant in ordine ad totum universum; & hoc est etiam falsum: nam proculdubio Deus majora potuit huic universo conferre beneficia, quam contulerit. Denique, si Deus meliori & optimo modo hoc universum semper gubernaret, atque ad id necessitaretur moraliter, frustra illum oraremus, ut mundum regat & gubernet; quod falsum est, & contra praxim Ecclesiæ.

Dices. Deus est artifex sapientissimus, non solum in actu primo, in quantum habet perfectissimam artem, sed etiam in actu secundo. Nonnisi, quia semper operatur optima. Ergo, &c. *Resp.* Deum esse artificem sapientissimum, etiam in actu secundo, non quia semper operatur optima, ita ut nihil melius operari possit, sed quia semper operatur optimè, & absque omni defectu.

Obj. 4. Patres docent unanimiter, Deum semper velle & facere id quod optimum est. *Resp.* Patres docere, 1. Deum operari semper absque omni defectu & imperfectione positiva, hoc est, absque imprudentia, malitia, & inordinatione.

2. Deum semper velle & facere id, quod optimum est in ordine ad finem, quem intendit efficaciter: nam si posset dari aliquid melius in ordine ad consequendum finem, quem efficaciter intendit; deiceretur in electione mediorum; quod impossibile est: unde hoc sensu rectè dicitur Deus, semper velle & facere optimum, quia semper vult & assumit media optima ad consequendum finem gloriæ, quam intendit efficaciter: quanquam si majorem gloriam suam intenderet, ut posset intendere, veller, & assumeret media meliora ad majorem illam gloriam suam procurandam necessaria, & sic meliora faceret.

3. Deum dare singulis creaturis, & huic universo, id quod ipsis connaturalissimum est, magisque proportionatum, attenta singulorum exigentiâ, & naturâ, quod verum est: quamvis enim Deus singulis, & huic universo, dare posset aliquid melius, non potuit tamen aliquid connaturalius dare.

4. Denique, Deum id quod optimum est semper velle & facere, eo sensu, quod non solum singulis creaturis, & huic universo, dederit id quod connaturalius est, & naturæ ac exigentiæ singulorum magis proportionatum, sed etiam id quod magis ad hujus rerum universitatis pulchritudinem conveniebat, ita ut non possit esse major venustas illius perfectiorque partium, e quibus constat, constitutio, varietas, proportio, & ordinatio, licet aliam universitatem excellentiorem, partibus excellentioribus constantem, posset condere.

§. III.

Incarnatio non fuit necessaria, ex hypothesi creationis mundi.

Prob. Quia si incarnatio fuit necessaria ex hypothesi creationis mundi, necessaria fuit, vel quia congruebat ad majorem mundi pulchritudinem, & venustatem, vel quia mundus sine illa optimus esse

Simonnet Theol. Tom. II.

non poterat, & tamen creati non potuit nisi optimus. Sed neutra ratio valet. 1. Enim Deus potuit nolle majorem venustatem & pulchritudinem hujus universi, seu nolle huic universo tribuere tantam venustatem & pulchritudinem, quantam potest habere, ita ut non possit esse major. 2. Deus potuit hoc universum creare non optimum, & reverà non optimum creavit: potuit enim illud creare melius, cum potuerit ei conferre beneficia majora: immò verò potuit Deus hoc universum creare minùs bonum, quam reip̃a creavit, quia potuit illi minora beneficia conferre, quam reip̃a contulit.

Horum ratio est, quia, 1. Deus potuit pro arbitrio, majorem vel minorem gloriam suam extrinsecam intendere. 2. Nullo extra se indiget ad bene vel melius esse. 3. Supremus est Dominus rerum omnium, de quibus proinde potest disponere, illas creando, vel non creando, creatas conservando, vel destruendo, meliores, vel minùs bonas condendo. 4. Deus non tenetur legibus proportionis, aut naturalis rerum exigentiæ, easque potest pro libito non servare. 5. Deus tenetur tantum, ad operandum semper absque omni defectu, & imperfectione positiva, atque ad eligenda media ad assequendum finem à se efficaciter intentum, maximè idonea.

Obj. Ex hypothesi quod Deus velit aliquid extra se, non potest non velle id, quod melius & perfectius est, ejusque majorem gloriam procurat. Atqui incarnatio talis est. *Resp.* neg. maj. *Prob.* Si Deus volendo aliquid extra se, non veller id quod melius & perfectius est, morale imperfectionem incurreret. Nego seq. *Prob.* Homo ex duobus objectis moraliter inæqualibus, non eligens id, quod melius est & perfectius, eo ipso agit imperfectè moraliter. Ergo pariter Deus, &c.

Resp. Neg. conf. Ratio disparitatis est, quia non omnes actus honesti voluntatis humanæ, æqualem habent perfectionem moralem, & unus potest esse moraliter perfectior altero; cæterisque paribus, ille moraliter perfectior est, qui objectum habet melius ac perfectius moraliter. Unde fit, ut homo ex duobus objectis moraliter inæqualibus, non eligens illud quod melius ac perfectius est, eo ipso, cæteris paribus, operetur imperfectè moraliter, idest, careat majori aliqua perfectione morali, quam haberet, objectum melius ac perfectius eligendo, ex quo morale quandam vituperabilitatem incurrit.

Divina verò voluntatis actus omnes liberi, æqualem habent perfectionem moralem, nec unus potest esse altero moraliter perfectior; nec ille, qui objectum habet melius & perfectius, perfectior est eo, cujus objectum minùs bonum est, ac perfectum. Ratio est, quia actus liber quilibet voluntatis divinæ infinitam habet honestatem, & laudabilitatem in genere moris: quilibet enim tendit in objectum suum modo infinitè honesto & laudabili in genere moris, illud volendo propter bonitatem divinam, perfectissimè, purissimè, & infinitè amatam, quo nihil in genere moris honestius, ac laudabilius excogitari potest.

Deus igitur ex duobus objectis inæqualibus illud eligendo quod minùs perfectum est, non operatur imperfectè moraliter, quia non idèd caret majore aliqua perfectione morali, quam haberet eligendo perfectius; cum in eo electio minùs perfecti tam sit perfecta moraliter, quam electio perfectioris, & utraque infinitam habet honestatem, & laudabilitatem in genere moris.

§. IV.

Nequidem ex hypothesi peccati primi Parentis, & naturæ lapsæ, Incarnatio necessaria fuit.

Prob. Deus enim potuit nolle reparare genus humanum; & supposita voluntate illud reparandi, potuit nolle illud reparare per incarnationem. Ergo, &c.

Prima pars. Nempe quod Deus potuerit nolle reparare

Kk 3

parare genus humanum. *Prob. 1.* Ex Scriptura: nam Sap. cap. 12. dicitur: *Quis stabit contra iudicium tuum? aut quis in conspectu tuo veniet vindex iniquorum hominum? aut quis tibi imputabit, si perierint nationes, quas tu fecisti?* Et Apostolus generis humani reparationem purae misericordiae, ac liberalitati divinae attribuit, ad Tit. cap. 3. ubi de Deo ait: *Non ex operibus iustitiae, quae fecimus, sed secundum suam misericordiam salvos nos fecit.* Ratio est, quia cum Deus sibi sit sufficientissimus, & supremus rerum omnium dominus, non est, unde magis necessitatus fuerit ad reparandum hominem, quam ad eum creandum. Addo, quod hominem reparare noller, hoc non fore contra inclinationem misericordiae divinae, sed solum non fore secundum illam, & fore secundum aliam tantum, nempe inclinationem divinae iustitiae, sicut quod nolit unquam damnatis parcere, hoc non est contra, &c.

Secunda pars. Nempe quod Deus, supposita voluntate reparandi genus humanum, potuerit nolle illud reparare per incarnationem, *Prob. 1.* Ex Scriptura, quae hominis reparationem per incarnationem soli misericordiae divinae attribuit: nam Joannis c. 3. dicitur: *Sic Deus dilexit mundum, ut Filium suum unigenitum daret.* 2. Ex Patribus. Pro Graecis sic Athanasius serm. 3. contra Arianos, ubi similiter hominis redemptionem, factam per incarnationem Filii Dei, attribuit divinae misericordiae: *Postea, inquit, Deus ut bonus, & Pater Domini nostri, nostram vicem dolens, cupiensque sui apud omnes notitiam invalescere, auctor fuit Filio suo, ut induto corpore humano, homo fieret: atque in eo corpore se ipsum offerens pro omnibus, omnes liberaret ab ignorantia deitatis, & corruptione.*

Et pro Latinis, S. Augustinus lib. 13. de Trinitate, cap. 10. ubi haec leguntur: *Eos itaque, qui dicunt: Itane defuit Deo modus alius, quo liberaret homines a miseria mortalitatis huius, ut unigenitum Filium Deum sibi coaeternum, hominem fieri vellet, induenda humanam animam, & carnem, mortalemque saltum, mortem perpeti? parum est sic refellere, ut istum modum, quo nos per mediatorem Dei & hominum hominem Christum Jesum Deus liberare dignatur, asseramus bonum, & divina congruum dignitati; verum etiam ut ostendamus, non alium modum possibilem Deo defuisse, cujus potestati cuncta aequaliter subjacent.*

3. Ratione evidenti: cum enim Deus supremus sit Dominus rerum omnium, hominem reparare potuit, vel gratis omnino condonando peccatum, vel acceptando satisfactionem qualemcumque, ab homine, vel ab angelo exhibitam, & reliquum condonando liberaliter. Quare S. Augustinus in libro de Agone Christiano, cap. 16. stultos vocat eos, qui adversantur sententiae nostrae: *Sunt autem, inquit, stulti, qui dicunt: Non poterat aliter sapientia Dei homines liberare, nisi susciperet hominem, & nasceretur ex femina, & a peccatoribus omnia illa patiretur. Quibus dicimus: Poterat omnino: sed si aliter faceret, similiter vestra stultitia displiceret.*

Obj. Adversantur nobis Patres, nempe Anselmus, lib. 1. & 2. *Cur Deus homo.* Athanasius in libro de Incarnat. Verbi, & ejus corporali adventu, ubi ait, indignum fuisse bonitate Dei, si quae ab ipso creata essent, in interitum abirent ob diaboli adversus homines fraudem; & alii. *Resp. 1.* Nobis quidem adversari Anselmum; sed ei Patres alios, & rationem manifestam opponimus. *Resp. 2.* Athanasium, loco citato cum exaggeratione loquentem, nihil aliud significare velle, quam humani generis reparationem convenientissimam fuisse divinae bonitati, & non reparationem generis humani ei futuram fuisse inconvenientissimam, non quidem positive, sed negative, idest, caritatem fuisse summam, non tamen debitam, vel necessariam congruitate, quam generis humani reparatio habet cum summa Dei bonitate.

Hanc esse S. Doctoris mentem demonstrari potest ex sermone 3. contra Arianos, ubi postquam retulit

hanc adversariorum objectionem: *Poterat Deus, etiamsi Salvator creatura existeret, vel loqui tantummodo, & ita solvere maledictionem; sic continuo prosequitur: Illud ipsum etiam iis ab alio quodam obtrudi poterit: poterat etiam sine ullo adventu Christi solummodo loqui Deus, & solvere maledictionem. Ceterum spectandum est istis, quid hominibus sit utile, non quid situm sit in viribus Dei.*

Resp. 3. Patres alios nihil aliud velle, quam quod vult Athanasius, nempe generis humani reparationem per Incarnationem bonitati divinae convenientissimam fuisse, omnique alio modo reparandi convenientiorem, ut discretè asserit Augustinus, lib. 13. de Trinitate cap. 10. post verba à nobis proximè laudata, aut nihil aliud velle, quam incarnationem absolute necessariam fuisse, supposito quod Deus condignam pro peccatis hominum satisfactionem exigere vellet, quod reipsa eum exigere convenientissimum fuit. Sed ad hujus difficultatis resolutionem, sit

ARTICULUS II.

Utrum incarnatio necessaria fuerit ad redimendum hominem per satisfactionem condignam, exhibendam ab homine.

Hic tria probanda sunt, 1. Quod purus homo non possit satisfacere de condigno pro peccato suo mortali. 2. Quod purus homo non possit satisfacere de condigno pro peccato mortali alieno. 3. Quod homo Deus de condigno satisfacere potuerit pro peccatis hominum.

§. I.

Purus homo de condigno satisfacere non potest pro peccato mortali proprio, aut etiam alieno.

Prob. 1. Autoritate sanctorum Patrum, Irenaei scilicet lib. 3. adversus haereticos cap. 20. *Si enim inquit, homo non vicisset inimicum hominis, non iuste dictus esset inimicus. Rursus autem nisi Deus donasset salutem, non firmiter haberemus eam: & nisi homo conjunctus fuisset Deo nostro, non potuisset particeps fieri incorruptibilitatis: opportuerat enim mediatorem Dei & hominum per suam ad utroque domesticitatem, & ad amicitiam & concordiam utroque reducere, & facere ut & Deus assumeret hominem, & homo se dederet Deo. Quibus verbis sanctus Martyr asserit, lapsum hominem Deo reconciliari non potuisse, condigna scilicet satisfactione, nisi per Deum hominem.*

Athanasii in Pass. Salvat. ubi sic loquitur: *Christus Dei potentia & Dei sapientia... miseratus nostram imbecillitatem, eam ipsam induit: ipse enim infirmitates nostras sustinuit... conspicatusque, quam non solvendo essemus ad luendam poenam, illam ipsam poenam in se transtulit: Christus enim factus est pro nobis piaculum, & ita humanitate nostra indutus, & circumvestitus, sese obtulit Patri, ut ipse poenam sustinens, hominem à poena liberum faceret.*

Basilii hom. in Plal. 48. ubi ad haec verba: *Non dabit Deo placationem suam, & pretium redemptionis animae suae, ita discurrit: Neque enim fratrem in redemptionem querit, sed unum aliquem, qui nostram exuperet naturam. Non item hominem nudum, sed hominem Deum Jesum Christum, qui solus pro nobis omnibus Deo propitiationem dare potest.... Non dabit ergo Deo (homo purus) propitiationem pro se ipso: quid enim usquam tanti est momenti, quod homo (purus) poterit dare pro redemptione animae suae? Inventum tamen unum est pro omnibus simul hominibus dignum pretium, nempe sanctus, & omni pretio superior, sanguis Domini nostri Jesu Christi.... Redimere se ipsum nullus idoneus, nisi veniat is, qui convertat captivitatem populi, non pretio quidem, aut donis, sed suo sanguine.*

Cytilli